

Projekti Jūrkalnē

Šajā piejūras pagastā pēdējos 5–6 gados īstenoti vairāki *LEADER* projekti, tā uzlabojot pašu jūrkalnieku dzīvi. Par paveikto, iecerēto un arī iespējam vairāk iesaistīt vietējos aicināju izteikties pagasta pārvaldes vadītāju Guntaru Reķi, etnogrāfiskā ansambļa «Maģie suiti» dalībnieces Kristīni Skrulli un Taigu Reķi, kā arī bibliotēkas vadītāju Ligitu Kalniņu.

Uzziņai. Pagasts atrodas Ventspils novada dienvidrietumu daļā un ir slavens ar 16 līdz 18 m augsto stāvkrastu. Platība — 9959 ha, iedzīvotāji — ap 320*. Attālums līdz Rīgai 195 km, Liepājai 72 km, Kuldīgai 43 km, Ventspilij 42 km.

«Dobes palika neravētas, bet projekts tapa!»

Šajā periodā jau iedzīvinātas divas ieceres — biedrības «Maģie suiti» projekts «Tautisko tērpu iegāde Jūrkalnes etnogrāfiskajam ansamblim «Maģie suiti»», iesniegts 18.05.2016., īstenots 25.11.2016., attiecināmās izmaksas 2000,00 eiro, un pašvaldības projekts «Āra trenāžieru uzstādīšana Jūrkalnes pagastā», iesniegts 18.05.2016., īstenots 12.12.2016., attiecināmās izmaksas 6023,92 eiro. Abi ir Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekti. Apstiprināts un pašlaik top arī Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fonda balstītais pašvaldības projekts «Latvijas zemūdens kultūrvēsturiskā mantojuma ekspozīcijas «Vētru muzejs» ierīkošana un apkārtnes labiekārtošana», attiecināmās izmaksas 41018,00 eiro, publiskais finansējums 36917,00 eiro. Uz labvēlīgu spriedumu cer arī nodibinājuma «Jūrkalnes mākslas telpa» iesniegtais projekts «Jūrkalnes mākslas telpas izveide un attīstība».

Par visu pēc kārtas.

Maģo suitu pirmsākumi meklējami 1959. gadā. Pašlaik ansamblī darbojas un suitu tradīcijas kopj 7 sievas, lielākoties uzstājoties tradicionālajos tērpos. Bet repertuārā ir arī garīgas dziesmas, tāpat joku dziesmas. Dalībnieces spriedušas, ka vajadzētu vēl citus skatuves tērpus — suitu rakstiem pietuvinātus, tomēr mūsdienīgākus. Vispirms uzrakstīts projekts LMT, bet tas nav atbalstīts. Iestrādes noderējušas, rakstot *LEADER* projektu. Pirms tam arī nodibinājušas biedrību.

K. Skrulle stāsta, ka līdz tam novadam bija rakstījušas dažus mazus projektīņus — tāme un viss! «Vienkāršam cilvēkam pirmo projektu uzrakstīt ir grūti, vienam pašam — neiespējami. Cenu aptaujas, iepirkums... Vajag padomdevēju!» T. Reķe papildina — konsultantiem ir zvanīts arī sestdienās, un pašām rakstīšana aizņēmusi gandrīz gadu. «Dobes aizauga, burkānus gan izravēju, bet ar gurķiem neizdevās...» Par ieinteresētību un atbalstu Kristīne un Taiga teic paldies Talsu Lauku atbalsta dienesta darbiniecei Ilze Šīmanei un *Ziemeļkurzmes biznesa asociācijas* koordinatorei Guntai Abajai.

Sešus tērpus, katrai pēc auguma uzšūtu, jūrkalnietes dabūja pērn valsts svētkos novembrī. Ar tiem ansamblis uzstājies jau sešas reizes, ir dzirdēts ļaužu atzinīgs vērtējums.

Vai šāda veiksmē neirosina jaunas idejas? Jā, viena jau ir! Stāvkrasts ir iecienīta vieta laulībām, to derētu labiekārtot. Tam gan vajag 30% līdzfinansējumu. Tērpu projektam pietika ar 10% pašu līdzfinansējuma, proti, katrai no sava maciņa bija jāizvelk pa 33 «eirām», nerēķinot centus.

Sievas dodas mēģināt, bet es turpinu sarunu ar G. Reķi, kas Jūrkalnē dzīvojis un strādājis no 90. gadu sākuma, tad, kā pats saka, «nervus pūtinot» pievērsies fiziskam darbam, bet kopš 2013. gada atkal strādā pagasta pārvaldē. Otrs šajā periodā īstenotais projekts ir āra trenāžieru uzstādīšana pie tautas nama. Doma radusies, tādus redzot tuvējos pagastos. «Sapratām — mums arī vajag. Ne tāpēc, ka citiem ir. Trenāžieri tiešām noder — visām paaudzēm. Uzrakstījām projektu, krietni palīdzēja Evita Roģe,» stāsta Reķa kungs.

Nesen atbalstīto un pašlaik īstenojamo projektu «Ekspozīcijas «Vētras muzejs» izveide tautas namā» veido vairāki saskaitāmie: tautas nama neizremontētās bēniņu telpas rekonstrukcija, bruģa ieklāšana pie tautas nama un ekspozīcijas dizaina projekta izstrāde, kas jau ir paveikts darbs. Pašvaldība sadarbojas ar Zemūdens kultūrvēsturiskā mantojuma asociāciju, ekspozīcijā būs redzami arī jūras mātes atdotie priekšmeti, kas vietējiem glabājas šķūnīšos un istabaugšās. Arī pagasta pārvaldniekam mājās ir enkurs, kam uz 18. novembri jau jābūt līdzās starp citiem eksponātiem jaunatvērtajā ekspozīcijā.

Projektu iesniedzis arī nodibinājums «Jūrkalnes mākslas telpa». Uzņēmējs Artūrs Cimoška, «Pilsberģu kroga» īpašnieks, jau rīko dažādus mākslas pasākumus. Viņa iecere ir nojaukt kroga galā vecos malkas šķūņus un uzcelt vairāk nekā 300 m³ lielu ēku, kurai vienā galā būtu konferenču zāle,

otrā — darbnīcas. Tur notiktu plenēri, podnieki strādātu ar mālu, autoru darbus varētu iegādāties. Mākslinieki Jūrkalni jau ir iecienījuši. Vasarā šis nams varētu būt atvērts cauru diennakti. «Ja projektu apstiprinās un īsteno, tas būs ieguvums ne tikai Jūrkalnes iedzīvotājiem,» ir pārliecināts G. Reķis. «Karstā vasaras sestdienā te apgrozās ap 2500 cilvēku. Kā saka Artūrs — ja izdotos viņa iecere, tad sezonu varētu pagarināt.»

No vakardienas uz rītdienu jeb Gudrais mācās darot

Atvadījies no tautas nama, sarunu turpinu pagasta pārvaldes ēkā ar bibliotēkas vadītāju Ligitu Kalniņu. Vaicāju, kas vēl Jūrkalnē pievērsies projektiem, vai ļaudis zina par šādām iespējām, kā veicies netālā pagātnē. Tūrisma biedrība *Jūrkalnes Dzintarkrasts* ir rakstījusi mazos projektus, savukārt *Vēju sēta*, kurā darbojas arī dziedātājs Igo, finansējumu lūko piesaistīt ar Valsts Kultūrkapitāla fonda starpniecību. Pagastā ir vairāki rosīgi uzņēmēji — Juris Lastovskis cep maizi, Guntis Niedoliņš izgatavo mēbeles, Aigars Lapiņš audzē zemenes un sniedz gatera pakalpojumus. Juris ir sekmīgi rakstījis projektus, bet Ligita min arī neveiksmīgu gadījumu, kad maza sūkuma dēļ uz inovācijām vērstas projekts kādam uzņēmējam nav atbalstīts, un viņš atmetis ar roku.

«Nevaram sūdzēties, ka projektus neatbalstītu,» saka Ligita, kas pati pirms dažiem gadiem bijusi pagasta lauku speciāliste, mācījusies semināros un apguvusi projektu rakstīšanas prasmi. «Ventspils novada dome nāk pretī ar līdzfinansējumu. Iepriekšējā periodā gan bija vieglāk, nebija tik lieli konkursi.»

Lūdzu Ligitu raksturot četrus iepriekšējā periodā realizētos projektus. «Tautas nama telpu aprīkojuma iegāde un uzstādīšana kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem» ir 2012. gadā veikts ELFLA projekts. Namam vajadzēja aprīkojumu, un Ligita, pašvaldības darbiniece, šo vajadzību arī *uzlika uz papīra*.

Projektā «Piebraucamās vietas laukuma labiekārtošana un pārvietojamās tirdzniecības vietu nojumju izgatavošana/uzstādīšana nekustamajā īpašumā «Krasti»» labiekārtota vieta pie pagasta pārvaldes, kur pie stenda pulcējas daudz tūristu, bet nav bijis, kur apsēties, ne kur divriteņus novietot. Lūgumu pēc tirdzniecības vietas izteikuši paši iedzīvotāji. Te nu Ligita atklāj patiesību, kas turpmāk jāievēro: «Pēc projekta īstenošanas izrādījās, ka daļa nav apmierināta — tirgus nojumes neesot pareizā vietā. Man secinājums: ja raksta kaut vai mazāko projektu, ļoti svarīgi iedzīvotājus iepriekš informēt, arī anketēt, aicināt uz sapulci, uzklaut viedokļus. Tad vēlāk nepārmetīs.»

Arī par projektu «Estrādes, inženierkomunikāciju un teritorijas labiekārtojuma jaunbūve nekustamā īpašumā «Straumes»» iedzīvotāju domas dalījušās. Viena daļa gribēja pie tautas nama, kur ir mīlīgāk, bet nav tik daudz vietas lieliem pasākumiem, otra — Ugunsplāvā, kur Igo jau iedibinājis pasākumus — Vasaras saulgriežus un Ābolu balli vasaras beigās.

Bērnu rotaļu laukuma izveide pašā centrā bijusi biedrības «Feliksberga» ideja. Projekts «Mācies, attīsties, atpūties!» iepriekšējā periodā ir vienīgais sabiedrisko organizāciju realizētais. Vēlāk atklājies viens zemūdens akmens — tā kā rotaļu laukums atrodas uz pašvaldības zemes, tad biedrība pašvaldībai maksā minimālo nomas maksu par zemi... To projekta rakstītāji sākumā nezināja.

««Jūrkalnes pagasta ēkas «Krasti» otrā stāva rekonstrukcija par brīvā laika pavadīšanas centru» ir pašvaldības projekts, mans lolojums,» Ligita ar prieku atceras. «Vasarā Jūrkalnē ir ko darīt, bet ziemā vajag ko īpašu, lai cilvēkus izkustinātu. Mūsu rokdarbnieku pulciņš sākumā darbojās nama pirmajā stāvā. Lūkojot citu pieredzi, redzējām, kā Ancē sievas skaisti auž. Ancenieces iedrošināja — mēs sadarbojamies ar zviedriem, arī jūs dabūsiel stelles. Tātad jāatrod tām vieta. Mums otrais stāvs bija neapdzīvots...»

Tagad gaišajā augšstāvā ir sešas stelles, jūrkalnietes sadarbojas ar dižajiem suitiem Alsungā, brauc arī pasniedzējas no Kuldīgas, pērn dreļļu rakstus apguvuši teju 30 cilvēku — arī no kaimiņu pagastiem. Savukārt ar Ventspils bibliotēkas palīdzību uz šejieni katru gadu atbrauc kāds rakstnieks. Te notiek arī semināri, mācības uzņēmējiem, pat laulību ceremonijas. Tepat blakus augšstāvā ir *Kambarītis*, seno priekšmetu krātuve, kas saista tūristus.

Alnis Auziņš, biedrības «Ziemeļkurzemes biznesa asociācija» sabiedrisko attiecību speciālists

*No pērnā rudens pašvaldība bijušās skolas telpas iznomā Pāvilstas pansionātam, un arī šie cilvēki tagad ir deklarēti Jūrkalnē, tā ka formāli pagasta iedzīvotāju skaits ir lielāks nekā 320.

Ligita Kalniņa (pirmā no labās) iepazīstina igauņu viesus no Raplamaa vietējās rīcības grupas ar Jūrkalnes bibliotēkas otro stāvu, kur vietējās rokdarbnieces auž suitu tērpus, bet blakus atrodas

pagasta vēstures liecību ekspozīcija. Igaunų ciemiņi 27. maijā iepazīna arī citus LEADER aktivitātēs tapušos objektus, kā Ugunsplavā izbūvēto brīvdabas estrādi un tās labiekārtoto